

Конституція України

1) Кодекс цивільного захисту України:

- Постанови Кабінету Міністрів України щодо цивільного захисту
- Накази МВС України про цивільний захист
- Плани реагування на надзвичайні ситуації
- Постанови про навчання населення з питань цивільного захисту

2) Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану":

- Постанови КМУ щодо введення надзвичайного стану
- Інструкції МВС про надзвичайний стан
- Розпорядження місцевих органів влади
- Порядок застосування сил і засобів під час надзвичайного стану

3) Закон України "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій":

- Постанови КМУ про захист населення
- Накази ДСНС України про захист територій
- Локальні акти щодо захисту
- Механізми фінансування заходів з цивільного захисту

4) Закон України "Про аварійно-рятувальні служби":

- Постанови КМУ про організацію рятувальних служб
- Накази ДСНС про аварійно-рятувальні роботи
- Плани евакуації населення
- Положення про створення аварійно-рятувальних формувань

Постанови КМУ:

- Постанова КМУ про єдину державну систему цивільного захисту.
- Порядок оповіщення про надзвичайні ситуації.
- Порядок проведення евакуації.
- Постанова КМУ про забезпечення евакуації та захисту населення.

Відомчі:

1. Накази Міністерства оборони.
2. Накази Міністерства охорони здоров'я.
3. Накази Міністерства інфраструктури.

4. Накази та інструкції ДСНС (Державної служби України з надзвичайних ситуацій):

- 1) Наказ МВС про організацію навчання населення з питань цивільного захисту
- 2) Інструкції щодо дій у випадку техногенних катастроф
- 3) Накази щодо евакуаційних заходів під час надзвичайних ситуацій

Завдання 2

Варіант 1

Кодекс цивільного захисту України (Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI) визначає правові та організаційні засади цивільного захисту населення і територій, регулює відносини між органами державної влади, юридичними та фізичними особами у сфері цивільного захисту. Нижче наведено основні права та обов'язки фізичних та юридичних осіб, гарантовані цим нормативно-правовим актом:

Права фізичних осіб

1. Одержання інформації про загрози та надзвичайні ситуації (ст. 21):

- Фізичні особи мають право своєчасно отримувати від державних органів інформацію про потенційні та реальні загрози, включаючи стихійні лиха, техногенні катастрофи, воєнні конфлікти тощо. Інформація має бути достовірною, об'єктивною і вчасною, щоб громадяни могли вжити необхідних заходів для захисту життя і здоров'я.

2. Захист життя і здоров'я (ст. 4):

- Держава гарантує фізичним особам захист життя, здоров'я та власного майна від надзвичайних ситуацій. Це включає не лише попередження та реагування на надзвичайні події, але й надання допомоги постраждалим особам та організацію безпечної евакуації з небезпечних зон.

3. Соціальний захист (ст. 118):

- Якщо фізична особа постраждала внаслідок надзвичайної ситуації (НС), держава гарантує їй надання соціальних виплат, матеріальної допомоги або компенсації. Це може бути

грошова допомога, відшкодування втрат майна або витрат на лікування. Держава також зобов'язана забезпечувати потерпілих осіб житлом у разі його втрати.

4. Право на безпечну евакуацію (ст. 42):

- У випадку виникнення загрози життю або здоров'ю громадян, органи цивільного захисту повинні організувати евакуацію населення з небезпечної зони. Фізичні особи мають право бути евакуйованими в безпечне місце з наданням необхідної підтримки (транспорт, житло, харчування).

5. Право на невідкладну медичну допомогу (ст. 55):

- Після виникнення надзвичайної ситуації, фізичні особи, які постраждали, мають право на отримання медичної допомоги незалежно від місця їхнього перебування. Держава повинна забезпечити надання медичної допомоги на місці події або організувати транспортування постраждалих до медичних закладів.

Обов'язки фізичних осіб

1. Дотримання правил безпеки (ст. 34):

- Фізичні особи зобов'язані виконувати правила безпеки, встановлені нормативними актами, зокрема в умовах надзвичайних ситуацій. Це стосується не лише поведінки під час НС, але й дотримання заходів профілактики, наприклад, неухильного виконання інструкцій щодо евакуації чи використання засобів індивідуального захисту.

2. Виконання приписів органів цивільного захисту (ст. 74):

- У разі виникнення надзвичайних ситуацій фізичні особи повинні беззаперечно виконувати вимоги органів цивільного захисту. Це можуть бути інструкції з евакуації, вимоги щодо самоізоляції або носіння захисних масок у разі загрози епідемії.

3. Надання допомоги в ліквідації наслідків (ст. 22):

- Якщо це не загрожує життю чи здоров'ю, громадяни можуть бути залучені до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (НС). Це може включати участь у рятувальних роботах,

наданні першої допомоги постраждалим, допомогу в евакуації чи підтримці інших постраждалих осіб.

4. Інформування про загрози:

- Фізичні особи зобов'язані негайно повідомляти органи цивільного захисту або інші відповідальні структури про будь-які загрози або факти виникнення надзвичайної ситуації, які стали їм відомі. Наприклад, про пожежу, вибух чи іншу подію, яка може становити загрозу для життя чи здоров'я людей.

Права юридичних осіб

1. Одержання інформації про загрози та надзвичайні ситуації (ст. 21):

- Юридичні особи мають право отримувати від державних органів інформацію про потенційні ризики та надзвичайні ситуації, що можуть вплинути на їхню діяльність. Інформація повинна включати дані про можливі заходи, що можуть допомогти уникнути або зменшити шкоду.

2. Захист майна від надзвичайних ситуацій (ст. 71):

- Держава гарантує юридичним особам захист їхнього майна у випадках надзвичайних ситуацій. Це означає, що в разі виникнення НС держава забезпечує або допомагає у вжитті заходів щодо мінімізації втрат майна (наприклад, організація захисту від пожеж, евакуації обладнання тощо).

3. Право на компенсації за втрати майна (ст. 119):

- Якщо майно юридичної особи було пошкоджено або знищено внаслідок надзвичайної ситуації, вона має право на отримання компенсації від держави або органів місцевого самоврядування. Це може стосуватися як безпосередніх збитків, так і втрат, пов'язаних з призупиненням діяльності.

Обов'язки юридичних осіб

1. Розробка планів реагування на надзвичайні ситуації (ст. 27):

- Юридичні особи, особливо ті, що працюють у сферах підвищеної небезпеки (промислові підприємства, об'єкти критичної інфраструктури), зобов'язані розробляти і

впроваджувати плани дій на випадок надзвичайних ситуацій. Це включає створення чітких інструкцій для працівників, регулярні тренування та навчання.

2. Створення систем оповіщення на підприємствах (ст. 74):

- Підприємства зобов'язані забезпечити наявність систем оповіщення працівників про надзвичайні ситуації. Це може бути як внутрішня система оповіщення, так і інтеграція в загальнодержавну систему оповіщення.

3. Надання інформації органам влади (ст. 21):

- У випадку виявлення загроз або фактичного виникнення надзвичайної ситуації юридичні особи зобов'язані негайно повідомити відповідні органи державної влади. Це включає надання точної інформації про характер загрози, масштаби, потенційні ризики та можливі шляхи ліквідації наслідків.

4. Забезпечення працівників засобами захисту (ст. 35):

- Юридичні особи зобов'язані забезпечити своїх працівників засобами індивідуального захисту (наприклад, каски, маски, респіратори, захисний одяг) і навчити їх користуватися цими засобами в умовах надзвичайних ситуацій. Це важливо для безпеки працівників, особливо у сфері промисловості, будівництва та інших ризикованих галузях.

Висновок:

Кодекс цивільного захисту України встановлює чіткі права та обов'язки як для фізичних, так і для юридичних осіб з метою мінімізації ризиків та наслідків надзвичайних ситуацій.